

Πότε και πού τελείται το μυστήριο του Βαπτίσματος;

Στα πρωτοχριστιανικά χρόνια, το μυστήριο του Βαπτίσματος τελούνταν συγκεκριμένες ημέρες του χρόνου (Θεοφάνια, Πάσχα, Πεντηκοστή, Χριστούγεννα) και μάλιστα κατά τη διάρκεια της θείας λειτουργίας. Τώρα που το μυστήριο έχει αποχωριστεί από τη Θεία Λειτουργία, τελείται αυτόνομα και εφόσον δεν έχει επικρατήσει ο νηπιοβαπτισμός και δεν προηγείται κατήχηση, τελείται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Φυσικά, τελείται εντός του Ιερού Ναού ή σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, βαπτιστήριο, εφ' όσον πρόκειται να βαπτιστεί ενήλικας και απαιτείται ειδικό δοχείο για την ολόσωμη καταβύθισή του. Συνιστάται, να προτιμάται η ενορία διαμονής της οικογενείας για την τέλεση του μυστηρίου, γιατί στην εκκλησία αυτή το παιδί αργότερα θα εκκλησιάζεται και θα κοινωνά του Σώματος και του Αίματος του Χριστού.

Τι απαιτείται για την τέλεση του Βαπτίσματος;

Για την τέλεση του Βαπτίσματος θα πρέπει να υπάρχει η σύμφωνη γνώμη και των δύο γονέων, ή αυτού που έχει την επιμέλεια του παιδιού στην περίπτωση των μονογονεϊκών οικογενειών. Ακόμη, προ της βαπτίσεως προσκομίζεται στο Ναό αντίγραφο της Ληξιαρχικής Πράξεως Γεννήσεως του παιδιού και όταν η βάπτιση πρόκειται να τελεστεί σε Ναό άλλης ενορίας από αυτόν της κατοικίας της οικογενείας, απαιτείται σχετική έγκριση από την οικία ενορία.

Τέλος, το σπουδαιότερο, είναι η κατάλληλη πνευματική προετοιμασία τόσο των γονέων, όσο και του αναδόχου, για το μυστήριο και την ευθύνη τους ενώπιον του Θεού για την ανατροφή του παιδιού σύμφωνα με το θέλημά Του.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΣΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ
ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΑΠΕΡΙΟΥ
☎ 24250 23540 📠 6977 980 661
✉ p.dimitrioszagoras@gmail.com

ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

Τώρα που ετοιμάζεστε να συμμετάσχετε στο Ιερό Μυστήριο του Βαπτίσματος, με οποιονδήποτε τρόπο, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για το σπουδαίο αυτό μυστήριο, με το οποίο διαγράφεται το προπατορικό και όλες οι αμαρτίες του ανθρώπου, εντάσσοντάς τον στο Σώμα της Εκκλησίας.

Τι ονομάζουμε ΚΑΤΗΧΗΣΗ και ποιοι είναι οι κατηχούμενοι;

Κατήχηση είναι η διαδικασία που ακολουθεί η Εκκλησία μας για τα υποψήφια μέλη της, ώστε αυτά να γνωρίσουν τις αλήθειες και τα δόγματα της πίστης που θα ασπασθούν με το βάπτισμά τους. Κατηχούμενοι, αντίστοιχα ονομάζονται όσοι προετοιμάζονται για να δεχθούν το Μυστήριο του Βαπτίσματος. Σήμερα, σε περιοχές όπου η Ορθόδοξη πίστη επικρατεί, η Εκκλησία μας έχει καθιερώσει το νηπιοβαπτισμό, δίνοντας έτσι την ευκαιρία ακόμη και στα βρέφη να λαμβάνουν την Χάρη του Θεού συμμετέχοντας στα Μυστήριά της. Εκεί ο θεσμός των Κατηχουμένων έχει ατονήσει, υπάρχει όμως στις Ιεραποστολικές Εκκλησίες ανά τον κόσμο. Για να καταρτίσει τα μέλη της όμως η Εκκλησία προσφέρει διάφορες ευκαιρίες, όπως τα ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ για τους νεότερους, τους ΚΥΚΛΟΥΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ και τα ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ, για τους μεγαλύτερους.

Πώς δέχεται η Εκκλησία να βαπτίσει κάποιον σε νηπιακή ηλικία, οπότε δεν έχει πρώτα διδαχθεί την πίστη ή δεν έχει συναίσθηση αυτής ή δεν την επιλέξει αυτόβουλα και ελεύθερα;

Η Εκκλησία είναι φορέας που κατ' εξοχήν σέβεται την ελευθερία του προσώπου. Το ότι δέχεται να κάνει μέλος της, βαπτίζοντας κάποιον σε νηπιακή ηλικία, το κάνει με μοναδικό κίνητρο την αγάπη. Από πολύ νωρίς δέχθηκε τον νηπιοβαπτισμό θεωρώντας ως πολύτιμη προίκα και κληρονομιά την λήψη της Θείας Χάριτος μέσω των μυστηρίων. Όπως το παιδί δεν ερωτάται για το επώνυμο που θα λάβει, ούτε για την αποδοχή ή όχι της κληρονομιάς που τον κληροδοτούν οι γονείς του, έτσι και η Εκκλησία του προσφέρει τη δυνατότητα της συμμετοχής του στα Αγιαστικά της Μυστήρια. Αν μεγαλώνοντας κανείς κρίνει ότι δεν έχει λόγους να παραμένει μέλος της Εκκλησίας, μπορεί ελεύθερα να απομακρυνθεί απ' αυτήν και να ασπασθεί όποια άλλη θρησκεία θελήσει. Η ίδια διαδικασία, άλλωστε, ακολουθείται και στην περίπτωση του επωνύμου.

Ποιος είναι ο ρόλος του αναδόχου (νονού) και τι υποχρεώσεις αναλαμβάνει;

Ο ρόλος του αναδόχου είναι αναγκαίος στις περιπτώσεις του νηπιοβαπτισμού. Επειδή το βρέφος που βαπτίζεται δεν μπορεί να μιλήσει, ο ανάδοχος-νονός εκπροσωπεί το παιδί. Ουσιαστικά είναι ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος που ομολογεί την επιθυμία του παιδιού να βαπτιστεί και τη σύνταξή στο πλευρό του Χριστού. Πρέπει εδώ να τονίσουμε πως ακριβώς, επειδή ο ανάδοχος εκπροσωπεί το βρέφος που βαπτίζεται, πρέπει να είναι ένας και σε καμία περίπτωση περισσότεροι. Άλλωστε, ποτέ δεν μπορούν να εκπροσωπούν κάποιον για την ίδια υπόθεση, περισσότεροι του ενός.

Προφανώς, λοιπόν, αυτός που δίνει υποσχέσεις σύνταξης με το στρατό του Χριστού για λογαριασμό άλλου, θα πρέπει να

Τι είναι το αεροβάπτισμα; Θεωρείται έγκυρο και ποιο βάπτισμα είναι άκυρο;

Ένα από τα προβλήματα που ανέκυπτε τακτικά εξαιτίας της έλλειψης βασικών μέσων, ήταν η παιδική θνησιμότητα. Μικρά παιδιά, και ιδιαίτερα τα νεογέννητα, έχαναν τη ζωή τους, πριν προλάβουν να βαπτισθούν. Από την άλλη, ήταν αδύνατον να βαπτισθούν στο νερό τόσο μικρά τα ασθενή παιδιά. Έτσι η Εκκλησία καθιέρωσε το θεσμό του αεροβαπτίσματος, όπου το μωρό βαπτίζεται στον αέρα με τρεις κινήσεις λέγοντας και πάλι τη φράση «Βαπτίζεται ο/η δούλος/η του Θεού εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος». Αυτός που τελεί το αεροβάπτισμα δεν είναι υποχρεωτικό να είναι κληρικός. Μπορεί να είναι οποιοδήποτε μέλος της Εκκλησίας και συνήθως είναι οι μαίες που βρίσκονται κοντά στο νεογέννητο. Το αεροβάπτισμα τελείται όταν υπάρχει κίνδυνος να πεθάνει το παιδί και για να μην φύγει από τη ζωή χωρίς να γίνει μέλος της Εκκλησίας. Το αεροβάπτισμα είναι έγκυρο και στις περιπτώσεις που το βρέφος ζήσει δεν χρειάζεται να γίνει το βάπτισμα, αλλά τελείται το μυστήριο του Χρίσματος.

Άκυρο θεωρείται το μυστήριο του βαπτίσματος όταν έχει τελεστεί από κληρικό που δεν αναγνωρίζει η Εκκλησία μας. Τέτοιοι είναι οι καθηρημένοι κληρικοί και η πλειονότητα των παλααιομερολογιτών. Στις περιπτώσεις αυτές ο άνθρωπος είναι ουσιαστικά αβάπτιστος και δεν μπορεί να συμμετέχει και στα υπόλοιπα μυστήρια της Εκκλησίας μας. Έτσι, τελείται κανονικά το βάπτισμα και το χρίσμα. Θα πρέπει ιδιαίτερος να προσεχθεί η περίπτωση αυτή, γιατί υπάρχουν παλααιομερολογίτικοι ναοί και μοναστήρια που φέρουν ονόματα αγίων στα οποία τάζονται παιδιά, βαπτίζονται εκεί και στην πραγματικότητα είναι αβάπτιστα.

ενδύματα του νεοφώτιστου μετά τη βάπτισή πρέπει να είναι λευκά.

Ποια η έννοια του μυστηρίου του Χρίσματος, της χρήσης του βαπτισθέντος με Άγιο Μύρο; Το Άγιο Μύρο, που είναι ένα μείγμα αρωματικών βοτάνων και ελαίων, παρασκευάζεται μόνο στο Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης, όταν απαιτείται, και μάλιστα τη Μεγάλη Πέμπτη. Στην τελετή καθαγιασμού του Μύρου συμμετέχουν εκπρόσωποι απ' όλες τις Ορθόδοξες Εκκλησίες και αυτοί το μεταφέρουν στις κατά τόπους Εκκλησίες. Η χρήση με το Άγιο Μύρο συμβολίζει τη λήψη του Αγίου Πνεύματος από τον βαπτισθέντα. Σε μία από τις ευχές που διαβάζει ο ιερέας ακουμπώντας με το χέρι του το κεφάλι του βαπτισθέντος, εύχεται και παρακαλεί να λάβει τη Χάρη και τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος. Ως υλικό – αισθητό αποτέλεσμα της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος αποτελεί το Άγιο Μύρο με το οποίο χρίουμε τον βαπτισθέντα, λέγοντας τη φράση «σφραγίδα δωρεάς του Αγίου Πνεύματος». **Γιατί στη βάπτισή κόβει ο ιερέας μαλλιά από τον βαπτισθέντα;** Η κοπή των μαλλιών του νεοφώτιστου, τριχοκουρία, έχει διπλή έννοια. Από τη μία είναι μία πράξη αντιπροσφοράς και ανταποδόσεως στο Θεό. Μη έχοντας κάτι άλλο να προσφέρει ο νεοβαπτιστής ως αντίδωρο στο δώρο που έλαβε από το Θεό προσφέρει κάτι από το σώμα του. Ταυτόχρονα, όμως, η κοπή των μαλλιών έχει και την έννοια της αφιερώσεως στο Θεό. Αυτός που προσφέρει μαλλιά, ως Χριστιανός, είναι αφιερωμένος – ανήκει στο Θεό. Αυτή την έννοια της αφιερώσεως έχει και η κοπή των μαλλιών τόσο στην κουρά των μοναχών, όσο και στις χειροθεσίες των κατώτερων κληρικών, (αναγνωστών, υποδιακόνων κλπ). ενημερώσει και κατατοπίσει αυτόν που εκπροσώπησε, για τις δεσμεύσεις που ανέλαβε. Είναι καθήκον του αναδόχου τόσο έναντι του βαπτισθέντος, όσο και της Εκκλησίας και προτίστως έναντι του Θεού, να τον ενημερώσει στα

θέματα της ορθής πίστεως, να τον νουθετεί εν Κυρίω και να τον ενισχύει πνευματικά. Προφανέστατα, τα δώρα και οι υλικές προσφορές δεν έχουν καμία σπουδαιότητα και σημασία.

Ποιοί δεν μπορούν να γίνουν ανάδοχοι ;

Από το ρόλο του αναδόχου, μπορούμε να καταλάβουμε πως οι πνευματικές του ευθύνες έναντι του Θεού είναι μεγάλες. Γι' αυτό και ο ανάδοχος κανονικά θα πρέπει να είναι πολύ καλά καταρτισμένος στα θέματα της πίστεως και κυρίως να καλλιεργεί και τον ίδιο του τον εαυτό πνευματικά. Το ελάχιστο όριο που θέτει η Εκκλησία μας, σήμερα, για τον υποψήφιο ανάδοχο είναι: α). να είναι Χριστιανός Ορθόδοξος και β). να μην βρίσκεται σε συζυγία με πολιτικό γάμο. Η αναγκαιότητα του πρώτου είναι προφανής, ενώ για το δεύτερο, απλώς η Εκκλησία θέλει να τονίσει στον υποψήφιο ανάδοχο πως τα μυστήριά της είναι ισάξια και πως αυτός που περιφρονεί το μυστήριο του γάμου δεν μπορεί να διδάξει στους άλλους την αξία τους.

Τι έννοια έχει η τελετή με τις ευχές που διαβάζονται έξω από τον κυρίως Ναό στο Νάρθηκα;

Ο άνθρωπος μετά την παρακοή του Αδάμ και της Εύας είναι επιρρεπής στην αμαρτία. Ουσιαστικά, προτίμησε να απομακρυνθεί από το Θεό και έτσι βρίσκεται υπό την επίδραση και την εξουσία του διαβόλου. Έτσι, στην τελετή της απόταξης, όπως ονομάζεται, ο υποψήφιος προς το βάπτισμα πρέπει να αποδεσμευτεί από την κυριαρχία του διαβόλου και να δεχθεί την σύνταξή του με τον Χριστό. Οι ευχές που διαβάζονται αποσκοπούν σ' αυτό, ενώ ο Ιερέας φυσά στο πρόσωπο τον βαπτιζόμενο και τον σταυρώνει θέλοντας να τον απελευθερώσει από αυτήν την επιρροή. Άλλωστε καλεί τον ίδιο τον βαπτιζόμενο να αποταχθεί – αρνηθεί το διάβολο και να τον φτύσει τρεις φορές. Η στροφή του βαπτιζόμενου προς τη Δύση γίνεται, γιατί σε αντίθεση με τον Ανατέλλοντα από την

Ανατολή Πνευματικό Ήλιο Χριστό, ο διάβολος, αρχηγός του σκότους, βασιλεύει στη Δύση. Η ακολουθία τελειώνει με την σύνταξη του βαπτιζομένου με τον Χριστό, την αναγνώρισή Του ως Βασιλέα και Θεού και την ομολογία της πίστεως. Φυσικά, αν ο βαπτιζόμενος δεν έχει την κατάλληλη ηλικία για να απαντά μόνος του, τον ρόλο του εκπροσώπου του αναλαμβάνει ο ανάδοχος.

Γιατί χρησιμοποιούμε νερό κατά το μυστήριο του Βαπτίσματος;

Όλοι γνωρίζουμε ότι το νερό είναι η αρχή και η πηγή της ζωής, αλλά και ότι είναι το βασικότερο σύμβολο του καθαρισμού. Μεταφορικά, λοιπόν, στην Πνευματική ζωή ο άνθρωπος αναγεννάται με το μυστήριο του βαπτίσματος, ενώ το νερό που πλένει και καθαρίζει τα πάντα καθαρίζει και την ψυχή του βαπτιζομένου από την αμαρτία. Φυσικά, στο μυστήριο του βαπτίσματος δεν είναι το νερό αυτό που ενεργεί, αλλά η Χάρη του Θεού, την οποία έχουμε επικαλεστεί για τον Αγιασμό του νερού.

Γιατί αλείφουμε τον προσερχόμενο στο Άγιο Βάπτισμα με λάδι;

Πολλαπλή είναι η ερμηνεία της πράξεως αυτής της Εκκλησίας. Καταρχάς, όπως αναφέρεται και στην σχετική ευχή με την οποία ευλογείται και αγιάζεται το λάδι, η ελιά ως δέντρο και ο καρπός της γενικότερα είναι σύμβολο καταλλαγής και συμφιλίωσης. Κλαδί ελιάς έφερε το περιστέρι μετά τον κατακλυσμό στον Νώε, συμβολίζοντας πλέον την συμφιλίωση το ανθρώπινου γένους με το Θεό. Ακόμα το λάδι έχει θεραπευτικές ιδιότητες. Έτσι, όπως βοηθά στην επούλωση των πληγών του σώματος, κατά το βάπτισμα επουλώνει και κλείνει τις πληγές της αμαρτίας. Τέλος, οι αθλητές της πάλης κατά την αρχαιότητα, πριν από κάθε πάλη αλείφονταν με λάδι για να γλιστρούνε και να μην μπορεί να τους καταβάλει ο εχθρός. Η πάλη των πιστών με τις δυνάμεις του εχθρού είναι σπουδαιότερα όλων και γι' αυτό χρειάζονται τα

καταλληλότερα πνευματικά όργανα. Ελπίζουμε, λοιπόν, πως με το λάδι που αλείφουμε τον προσερχόμενο προς το βάπτισμα αυξάνουμε τη δυνατότητα να αποφύγει την αμαρτία και τα ύπουλα «πιασίματα» του διαβόλου.

Ποια είναι η σημασία της τριπλής κατάδυσης του βαπτιζομένου στο νερό; Ο βαπτιζόμενος βυθίζεται τρεις φορές στο νερό της κολυμβήθρας, ενώ ο ιερέας εκφωνεί τη φράση «Βαπτίζεται ο/η δούλος/η του Θεού εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος». Πέρα από την έννοια της κατ' αναλογίαν της Αγίας Τριάδος τριπλής καταδύσεως, ο Απόστολος Παύλος λέει ότι η βύθιση στο νερό κατά το βάπτισμα εκφράζει την συμμετοχή του βαπτιζομένου στην τριήμερη ταφή και ανάσταση του Χριστού. Και πραγματικά, η κολυμβήθρα αποτελεί έναν τάφο στον οποίο θάπτεται ο άνθρωπος της αμαρτίας και αναγεννάται – ανασταίνεται ο άνθρωπος της Χάριτος του Θεού. Άλλωστε το βάπτισμα μας κάνει μέλη της Εκκλησίας του Χριστού, άρα μας δίνει τη δυνατότητα της συμμετοχής στην αιώνια Ζωή.

Όταν ο νεοβαπτισθής βγαίνει από την κολυμβήθρα, τί ρούχα πρέπει να φοράει; Όταν βγει από την κολυμβήθρα ο νεοβαπτισθείς, λαμβάνει από τον ιερέα τα ρούχα του. Θέλοντας να δηλώσουμε ότι το βάπτισμα ανακαινίζει τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου, καθαρίζει από την αμαρτία και λευκαίνει την ψυχή του, η Εκκλησία έντυνε τους νεοβαπτισθέντες με λευκό χιτώνα., τον οποίο μάλιστα φορούσαν για σαράντα ημέρες μετά τη βάπτισμα. Σήμερα, που η ενδυμασία του ανθρώπου άλλαξε, θα πρέπει να αποφύγουμε την παγίδα της οικονομικής εκμετάλλευσης που στήνουν τα διάφορα καταστήματα. Τα